Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen

Zorginstituut Nederland
Team TSG
Postbus 320
1110 AH DIEMEN

Den Haag, 30 oktober 2026

Betreft: Consultatie uitvoeringstoets Toekomstbestendig Stelsel Geneesmiddelen

Geachte heer Janssen, Beste Mark,

Het huidige Nederlandse stelsel voor toelating en vergoeding van geneesmiddelen voldoet niet meer. Als VIG onderschrijven we daarom de ambitie om het geneesmiddelenstelsel toekomstbestendig te maken. We vinden elkaar in de noodzaak het stelsel te moderniseren, patiënten zo snel mogelijk toegang te geven tot geneesmiddelen met meerwaarde, snel duidelijkheid te geven over vergoeding en de geneesmiddelenzorg als geheel toegankelijk en betaalbaar te houden.

Juist vanuit die gezamenlijke ambitie hebben wij fundamentele zorgen over de voorliggende uitwerking die we via deze weg aan u kenbaar maken.

De spelregels zijn tijdens de wedstrijd veranderd

Het Toekomstbestendig Stelsel Geneesmiddelen (TSG) wordt uitgewerkt vanuit de gedachte dat het huidige stelsel onvoldoende is ingericht om onzekerheden rond nieuwe geneesmiddelen (volledig) te beheersen. In onze reactie op de eerste uitvoeringstoets (maart 2026) constateerden we al dat de VIG en het Zorginstituut vanuit verschillende vertrekpunten naar de stelselherziening kijken. Die conclusie is niet veranderd.

Wat wel is veranderd, is de context waarbinnen het TSG moet worden bezien. Sinds de start van het TSG-traject hebben geopolitieke ontwikkelingen het strategische belang van geneesmiddelenontwikkeling, -productie en -beschikbaarheid veel nadrukkelijker op de agenda gezet. Het Europese wetgevingskader is veranderd, nationale en Europese beleidstrajecten grijpen steeds sterker op elkaar in en is er een gedeelde conclusie dat de uitgaven aan innovatieve geneesmiddelen momenteel niet problematisch zijn.[1] Daar komt bij dat recent pas duidelijk is geworden dat het TSG expliciet wordt ingezet als instrument om een (onbekend) deel van de 150 miljoen bezuiniging uit het coalitieakkoord te realiseren.[2]

De spelregels zijn tijdens de wedstrijd veranderd. Hier zit het fundamentele probleem: het TSG zoekt oplossingen voor een probleemdefinitie die is ingehaald door de werkelijkheid.

[1] https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2026D39825
[2] Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2027 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Dat vraagt om een pas op de plaats en een herbezinning op de oorspronkelijke uitgangspunten, doelen en scope van het TSG, alvorens van verdere uitwerking en implementatie sprake kan zijn. Tegen die achtergrond is de voorliggende uitvoeringstoets niet opportuun.

Herbezinning vóór implementatie

De minister heeft het Zorginstituut gevraagd het nieuwe instroomproces inhoudelijk uit te werken, de gevolgen voor overheid, zorgpartijen en geneesmiddelenbedrijven door te rekenen en een activiteitenplan richting invoering op te stellen. Na de uitvoeringstoets volgt een besluit over daadwerkelijke invoering en het Zorginstituut voorziet de start van het vernieuwde stelsel per 1 januari 2028.

Wat de VIG betreft is er vóór dat besluit een extra stap nodig. De nieuwe werkelijkheid sinds de start van het TSG rechtvaardigt een bestuurlijke herijking van de opdracht zelf.

Wij roepen het Zorginstituut en het ministerie van VWS daarom op om vóór verdere implementatie:

1. **De uitgangspunten en doelen van het TSG opnieuw te toetsen** aan de gewijzigde nationale, Europese en geopolitieke context;
2. **Snellere daadwerkelijke patiënttoegang als leidend en meetbaar doel te formuleren**;
3. **De scope te verbreden naar de gehele route tot patiënttoegang**, inclusief de financiële onderhandelingsfase tussen BFAG en geneesmiddelenbedrijven;
4. **Passend en gedeeld risicomanagement als uitgangspunt te nemen**, zodat resterende onzekerheid niet automatisch leidt tot uitstel van toegang;
5. **De integrale effecten onafhankelijk (niet door het Zorginstituut zelf) te laten toetsen**, inclusief de gevolgen voor innovatie, klinisch onderzoek en het Nederlandse investeringsklimaat;
6. **Expliciet te maken hoe de bezuinigingsopgave zich verhoudt tot de andere doelstellingen van het TSG.**

Wij pleiten daarmee niet voor minder zorgvuldigheid, maar voor een toekomstbestendiger uitgangspunt: organiseer het stelsel rond snellere toegang voor patiënten en creëer daaromheen passende mechanismen om onzekerheden en risico's gezamenlijk te beheersen.

De VIG draagt graag constructief bij aan een stelsel dat aantoonbaar leidt tot snellere en voorspelbare toegang tot passende geneesmiddelen voor patiënten. Wij nodigen het Zorginstituut en het ministerie van VWS daarom uit om onze voorstellen gezamenlijk te bespreken en te vertalen naar heldere doelstellingen, concrete aanpassingen en meetbare resultaten die werken voor alle partijen.

Met vriendelijke groet,

Carla Vos
Algemeen directeur

In bijlagen A en B gaan wij inhoudelijk in op onderdelen van het TSG en de uitvoeringstoets.